

Miljödepartementet

m.remissvar@regeringskansliet.se
linn.akesson@regeringskansliet.se
jerker.forssell@regeringskansliet.se

2020-10-21

M2020/01079/Ke

Kommunalt ansvar för insamling och materialåtervinning av returpapper

Miljödepartementet har efterfrågat Pressreturs synpunkter på rubricerad promemoria.

Pressretur välkomnar promemorians förslag att upphäva producentansvaret för returpapper och instämmer i de förslag och slutsatser som redovisas i promemorian. Upphävandet av producentansvaret för returpapper är av största vikt för hela medie- och tryckeribranschen och ytterst en fråga för bevarande av den svenska demokratiprocessen och det fria ordet.

Därutöver har Pressretur följande kortfattade kommentarer. Rubriksättning och numrering nedan följer promemorian.

5.5. Utmaningar med producentansvaret för returpapper

Det är korrekt som anges i promemorian på sidan 24 att de som tillverkar tidningspapper kan undvika att bli producenter genom att avstå från att sälja tidningspapper på den svenska marknaden och att de som för in tidningspapper eller tidningar till Sverige i en sådan situation ensam blir producenter och ansvariga för insamling och behandling.

Det kan konstateras att denna utveckling snart kan vara verklighet, dvs. att nuvarande ägare av Pressretur inte längre är producenter och därmed inte heller har något producentansvar oavsett om returpappersförordningen skulle kvarstå. Två av ägarna har nyligen aviserat att företagen har för avsikt att upphöra eller kraftigt reducera sin tillverkning av tryckpapper. SCA lägger ner hela Ortvikens tryckpappersproduktion och kommer därmed även att upphöra att vara producent. Stora Enso Hylte lägger ner 50 % av sin produktionskapacitet och hela sin returpappershantering. Nedläggningarna är en följd av den vikande efterfrågan på tidningspapper och understryker ytterligare vikten av en skyndsamt förändring av producentansvaret.

8.1 Producentansvaret för returpapper upphävs

När det gäller resonemanget avseende om kommunerna bör ansvara för att samla in reklam konstaterar promemorian på sidan 35 att det föreligger en osäkerhet om volymen returpapper och reklambladens andel. Oavsett reklambladens faktiska andel drar dock promemorian slutsatsen att kommuner bör samla in även reklamblad, en slutsats som Pressretur delar.

Det är dock inte korrekt som anges i promemorian att Pressretur anser att reklamblad avser 5,9 % av det tidningspapper som sätts på marknaden. Denna siffra är en missuppfattning och avser endast en viss typ av papper. En mer korrekt andel (baserat på leveransvolym) är enligt Pressreturs uppfattning ca 20 % av totalvolymen. Det kan också påpekas att de 50 % som Avfall Sverige hänvisat till endast rör uppgifter om att vissa plockanalyser indikerar en andel som uppgår till 50 %. Pressretur ifrågasätter inte att en så hög andel skulle kunna förekomma lokalt i ett område där andelen tidningsprenumerationer är mycket låg. Andelen påstås dock inte vara ett snitt för hela landet och är därför inte heller oförenlig med den andel om 20 % av totalvolymen som Pressretur uppskattar reklambladen till.

8.2 Utsortering, insamling och hantering av returpapper

Definitionen av returpapper behandlas bl.a. i avsnitt 8.2 i promemorian. På sidan 36 anges att "Med returpapper ska i avfallsförordningen avses detsamma som tidigare avsetts i returpappersförordningen, det vill säga avfall som utgörs av tidningar och tidningspapper. Med tidningspapper ska även i fortsättningen avses papper som tidningar trycks på. Med tidningar ska avses tidningar, tidskrifter, direktreklam, kataloger och liknande produkter av papper".

I praktiken torde den närmare definitionen av returpapper inte få någon större praktisk betydelse då kommunerna enligt förslaget bör få meddela föreskrifter om att avfall som är lämpligt att materialåtervinna med returpapper ska sorteras ut och lämnas till insamlingssystem för returpapper.

Pressretur vill dock i det här sammanhanget uppmärksamma att det föreligger en diskrepans mellan vad som historiskt ansetts omfattas av returpappersdefinitionen och vad definitionen förefaller omfatta enligt ordalydelsen i förordningen. Enligt Naturvårdsverkets returpappersföreskrifter, SNFS 1996:15, anges i 2 § att "Med tidningspapper avses i denna föreskrift tidningspapper och annat trähaltigt tryckpapper".

8.6 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Pressretur instämmer i att förslagen till ändringar behöver träda i kraft absolut senast den 1 januari 2022 och att beslut om detta behöver fattas skyndsamt.

Såsom Pressretur redogjort för i skrivelse till Miljödepartementet den 5 juni 2020 och som även redovisas i promemorian var Pressreturs bedömning redan vid den tidpunkten att Pressretur med sina nuvarande ägare helt saknar förutsättningar för och inte kommer att driva insamlingssystem för returpapper efter den 31 december 2021.

Enligt vad som konstaterats ovan under 5.5 har en av Pressreturs tre ägare, SCA, därefter aviserat att man helt kommer att upphöra att vara producent och Stora Enso Hylte har beslutat att halvera sin tillverkningskapacitet vilket är tydliga tecken på kraftigt sjunkande efterfrågan på tidningspapper och en tidningsbransch i kris.

9.1 Problembeskrivning och nollalternativ

Pressretur delar promemorians uppfattning att den enda långsiktiga lösningen är att upphäva producentansvaret och låta kommunerna ansvara för insamling och materialåtervinning av returpappret.

Övrigt

Pressretur har innan färdigställande av detta yttrande tagit del av SKRs och AS remissvar daterat den 18 september 2020. De synpunkter som framförs där har framförts redan tidigare och har till stor del hanterats av departementet i promemorian. Pressretur instämmer som inledningsvis konstaterats i princip i de slutsatser som dras i promemorian. Med tanke på de missuppfattningar som SKRs och AS remissvar ger uttryck för har dock Pressretur valt att separat kommentera även delar av SKRs och AS remissvar, se Bilaga.

Pressretur AB

Rolf Johannesson
VD